

“Արմենիա” Հանրապետական բժկական կենտրոն
փակ բաժնետիրական ընկերություն

Բժշկական թափոնների վնասագերծման

Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության
նախնական գնահատման
հայտ

Կատարող՝
“Քոնսեկորդ” ՍՊԸ տնօրեն՝
Վ.Թևոսյան

Երևան - 2021

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	4
1.1. Ձեռնարկողի վերաբերյալ տեղեկություններ	4
1.2. Նախատեսվող գործունեության անվանումը և նպատակը	5
2. ՆԱԽՏԵՍՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՏԱՐԱԾՔԻ՝ ԱՅԴ ԹՎՈՒՄ ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ.....	5
2.1. Ֆիզիկաաշխարհագրական և երկրաբանական պայմանները.....	5
2.2 Կլիման	8
2.3. Օդային ավազան	9
2.4. Ջրային ռեսուրսներ	10
2.5. Հողային ռեսուրսներ.....	11
2.6. Սոցիալ-տնտեսական պայմանները.....	11
3. ՆԱԽՏԵՍՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ.....	13
3.1. Վնասագերծման ենթակա թափոնների բնութագրերը.....	13
3.2. Քննարկվող տեխնիկական և տեխնոլոգիական լուծումները.....	14
3.2.1. Թափոնների ջերմային ոչնչացման կայանք.....	15
3.2.2. Կլինիկական թափոնների ախտահանման հանգույց /սարք/	16
3.3. Պլանային արտադրողականությունը.....	17
3.4. Նյութերի և բնառեսուրսների օգտագործումը	18
3. ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ՀՆԱՐԱՎՈՐ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՎՆԱՍԱԿԱՐ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԲԱՑԱՌՄԱՆԸ, ՆՎԱԶԵՑՄԱՆՆ ՈՒ ՓՈԽՀԱՏՈՒՑՄԱՆՆ ՈՒՂՂՎԱԾ ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ԾՐԱԳԻՐ	18
3.1. Ռիսկերի գնահատում	18
3.2. Կլինիկական թափոնների հետ վարման և դրանց գործածության ընդունված կարգը	18
3.3. Բժշկական թափոնների հավաքմանը, ժամանակավոր պահմամը ներկայացվող պահանջներ.....	19

3.4. Թափոնների այրման գործընթացի ռիսկերի նվազեցմանն ուղղված միջոցառումների ծրագիր	21
3.4.1. <i>Մթնոլորտային օդ</i>	21
3.4.2. <i>Ջրային ռեսուրսներ</i>	21
3.4.3. <i>Հողային ռեսուրսներ</i>	22
3.5. Փոխհատուցում	22

1. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Բժշկական թափոնների անկանոն գործածությունը կարող է ուղղակի կամ անուղղակի բացասական ազդեցություն ունենալ և վտանգ ներկայացնել շրջակա միջավայրի և մարդկանց առողջության համար: Բժշկական թափոնները կենսաբանական, ֆիզիկական, քիմիական վտանգ են ներկայացնում նրանց համար, ովքեր մասնակցում են թափոնների գործածության գործընթացին: Վտանգավոր բժշկական թափոնները վտանգ են սպառնում հանրային առողջության անվտանգությանն այն դեպքում, երբ մարդիկ շփվում են չմշակված թափոնների հետ: Բացի այդ, վնասագեղձման սխալ մեթոդները նույնպես կարող են խնդիրներ առաջացնել հանրային առողջության համար և աղտոտել շրջակա միջավայրը: Թափոններ առաջացնող և թափոնների հետ գործ ունեցող կազմակերպությունները պատասխանատու են իրենց թափոնների համար՝ գոյացման վայրից մինչև դրա վերջնական հեռացումը:

Բժշկական թափոնների ճիշտ գործածության հեռանկարային նպատակներն են.

- 1) Հիվանդներին և առողջապահական համակարգի աշխատողներին պաշտպանել բժշկական թափոնների հետ կապված վտանգներից,
- 2) Հասարակությունը պաշտպանել բժշկական թափոնների հետ կապված վտանգներից,
- 3) Պահպանել շրջակա միջավայրը:

1.1. Ձեռնարկողի վերաբերյալ տեղեկություններ

Նախատեսվող գործունեության ձեռնարկող է հանդիսանում է «Արմենիա» Հանրապետական բժշկական կենտրոն (ՀԲԿ) փակ բաժնետիրական ընկերությունը (ՓԲԸ), որի պատվերով մշակվել է սույն շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության նախնական գնահատման հայտը:

«Արմենիա» հանրապետական բժշկական կենտրոնը (ՀԲԿ) Հայաստանի ամենամեծ բժշկական կենտրոններից է: Այն հիմնադրվել է 1920-ականներին, 1970 թվականից սկսել է գործել Մարգարյան 6 հասցեում գտնվող նորակառույց համալիրում, որը բաղկացած է հիմնական, պոլիկլինիկայի, քիթ-կոկորդ-ականջաբանական և ախտաբանական անատոմիայի մասնաշենքերից: Կենտրոնն ունի մեքենաների համար նախատեսված 2 մուտք՝ Հալաբյան և Ֆուչիկ փողոցներից, ու ընդարձակ այգի:

«Արմենիա» ՀԲԿ բազմապրոֆիլ հաստատություն է, ունի 23 բաժանմունք, որտեղ միաժամանակ կարող են ստացիոնար բուժում ստանալ ավելի քան 800 հիվանդ: «Արմենիա» ՀԲԿ նպատակն է բարձրացնել բժշկական ծառայությունների որակը՝

հիմնվելով բարձր որակավորմամբ բուժանձնակազմի վրա, պահպանել տասնյակ տարիների ընթացքում ստեղծած հեղինակությունն ու շարունակել հանրապետության առաջատար կլինիկաների ավանդույթը:

«Արմենիա» ՀԲԿ ընդունվում են հիվանդներ ինչպես Հայաստանից, այնպես էլ արտասահմանից: Հիվանդները կարող են ստանալ ստացիոնար բուժում, հետազոտվել «Արմենիա» ախտորոշման կենտրոնում, ստանալ ամբուլատոր բուժում՝ դիալիզի, հիպերբարիկ օքսիգենացման, վերականգնման և հոգեթերապիայի բաժանմունքներում:

«Արմենիա» ՀԲԿ-ում գործում են շուրջօրյա բժշկական ծառայություններ:

«Արմենիա» ՀԲԿ պացիենտներն ընդունվում են պետպատվերի շրջանակներում կամ ապահովագրական գործակալությունների միջոցով:

«Արմենիա» բժկական կենտրոնը ապահովված է բոլոր անհրաժեշտ ենթակառուցվածքներով՝ ջրամատակարարում, կոյուղի, էլեկտրամատակարարում, գազամատակարարում:

1.2. Նախատեսվող գործունեության անվանումը և նպատակը

«Արմենիա» ՀԲԿ գործունեության ընթացքում առաջանում են բազմաթիվ կլինիկական թափոններ, որոնք ներկայում հավաքվում և տեղափոխվում են թափոնների ոչնչացման/այրման «Էկոլոգիա Վ.Կ.Հ.» ՍՊԸ պահեստ, որն ունի համապատասխան լիցենզիա:

Այս գործընթացը բավական ծախսատար է, ինչպես նաև պահանջում է լուրջ կազմակերպական ջանքեր: Ելնելով այս հանգամանքներից «Արմենիա» ՀԲԿ ՓԲԸ նախաձեռնել է հիմնել բժշկական թափոնների վնասազերծման սեփական համալիր, որը թույլ կտա բարձր արդյունավետությամբ և սանիտարական նորմերի և պահանջների պահպանմամբ իրականացնել կլինիկական թափոնների վնասազերծում: Համապատասխանաբար նախատեսվող գործունեության անվանումն է՝ «Արմենիա» ՀԲԿ ՓԲԸ բժկական (կլինիկական) թափոնների վնասազերծում:

2. ՆԱԽԱՏԵՍՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՏԱՐԱԾՔԻ՝ ԱՅՂ ԹՎՈՒՄ ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ

2.1. Ֆիզիկաաշխարհագրական և երկրաբանական պայմանները

Նախատեսվող շինարարությունը իրականացվելու է Երևան քաղաքի հյուսիս-արևմտյան մասում՝ Մարգարյան, 6 հասցեում:

Տարածքը շրջափակված է Հալաբյան, Մարգարյան և Ֆուչիկի փողոցներով: Հյուսիսից գտնվում են մի շարք այլ բժկական հաստատություններ: Հալաբյան փողոցի հակառակ

կողմում գտնվում է Ալիխանյանի անվան ազգային գիտական լաբորատորիան, Մարգարյան և Ֆուչիկի փողոցների հակառակ կողմերում՝ բնակելի բազմաբնակարան շենքեր են:

Երևան քաղաքը գտնվում է Արարատյան դաշտավայրի հյուսիս-արևելյան մասում՝ չոր տափաստանային՝ կիսաանապատների տարրերով, լանդշաֆտային գոտում:

Ընդհանուր առմամբ Երևանի տարածքում գեոմորֆոլոգիական պայմանները բավական բարդ են: Ռելիեֆի հիմնական տարրերն են Կոտայքի և Ջրվեժ-Ջրվեժի հրաբխային սարավանդների լանջերը, ինչպես նաև Գետառ գետի կիրճի գառիթափ լանջերը: Տարածքին բնորոշ են նաև առանձին հողմահարման էրոզիոն լանջերը, տափարակները, հարթ տարածքները, ողողահունները, ձորակները:

Տարածքի երկրաբանական կառուցվածքին մասնակցում են վերին պլիոցենից մինչև ժամանակակից հասակի նստվածքների համախմբեր, որոնք հիմնականում ներկայացված են հրաբխային, հրաբխա-նստվածքային ֆացիաներով:

Ժամանակակից ռելիեֆի ձևավորման պատմությունը սկսվում է վերին պլիոցենի ժամանակներից, երբ միոցենի նստվածքների հողմահարված, էրոզիոն-դենուդացիոն մակերեսին սկսվել են տեղադրվել վերին պլիոցենի հասակի հրաբխային ապարներ, ինչպես նաև չորրորդական և ժամանակակից առաջացումներ:

Ըստ ձևաբանական առանձնահատկությունների տարածքը հանդիսանում է սարավանդի մի մասը՝ քաղաքի ամենաբարձր հատվածներից մեկն, որի մակերևույթը թեք աստիճանաձև է: Մարավանդը երեք կողմից ուղղաձիգ և մեծ թեքության լանջերով իջնում է դեպի հարևան իջվածքները:

Ներկայացվող տարածքը գտնվում է Երևան քաղաքի Աջափնյակ վարչական շրջանում, Հրազդան գետի կիրճի մոտակայքում, գետից մոտավորապես 0.8 կմ հեռավորության վրա:

Տարածքի սեյսմատեկտոնական պայմանները

Տարածքի սեյսմատեկտոնական պայմանները բարդ են: Ըստ ՀՀ ազգային ատլասի երկրաշարժերի հնարավոր ուժգնությունը կազմում է 8 – 9 բալ, գետնի առավելագույն հորիզոնական արագացումները՝ 0.2-0.3 մ/վրկ²:

Ստորև բերված է տարածքի իրադրային սխեման:

Նկար 1. Իրադրային սխեմա

2.2 Կլիման

Ընդհանուր առմամբ Երևանի կլիման արտահայտված ցամաքային բնույթ է կրում՝ շոգ և չոր ամառներին հաջորդում են չափավոր ցուրտ, անկայուն ձնածածկով ձմեռները: Կլիմայի առանձնահատկությունները պայմանավորված են. ամռանը՝ հարավից՝ չոր տաք օդային զանգվածների, ձմռանը՝ հյուսիսից՝ ցուրտ օդային զանգվածների ներխուժմամբ:

Առանց սառնամանիքների ժամանակաշրջանը կազմում է 213 օր, առանձին տարիներին տատանվելով 163-ից մինչև 234 օր: Օդի միջին ջերմաստիճանն ըստ բարձրության տատանվում է 11.5–12°C: Բացարձակ նվազագույն ջերմաստիճանը դիտվել է հունվարին՝ մինուս 30 °C, բացարձակ առավելագույնը՝ հուլիս-օգոստոս ամիսներին՝ + 42 °C:

Երևանի կլիման աչքի է ընկնում չորայնությամբ: Գարնան ամիսներին (մարտ – մայիս) դիտվում են մինչև 150 մմ տեղումներ, հունիս – սեպտեմբեր ամիսները խիստ չորային են՝ մինչև 64 մմ: Տեղումների տարեկան քանակը տատանվում է 286 մինչև 353 մմ:

Ամռանն օդի հարաբերական խոնավությունը կազմում է 49% – 53%, ձմռանը՝ 73% – 76%, գարնանը՝ 57% – 61% և աշնանը՝ 51% – 70%:

Տարածքի համար բնորոշ քամու ուղղությունը հյուսիս-արևելյան է: Ձմռան ամիսներին հաճախակի դիտվում են հանդարտ և թույլ քամիներով եղանակներ, ինչը ռելիեֆի գոգավորության պայմաններում նպաստում է սառը օդի լճացմանը: Հունվար ամսին հանդարտ օրերի թիվը կարող է կազմել 45% – 75%:

Երևանի տարածաշրջամի օդերևութաբանական հիմնական պարամետրերը տրված են ստորև:

Աղյուսակ 2.1. Օդի միջին ամսական և տարեկան ջերմաստիճանները, C

Հունվար	Փետրվար	Մարտ	Ապրիլ	Մայիս	Հունիս	Հուլիս	Օգոստոս	Սեպտեմբեր	Հոկտեմբեր	Նոյեմբեր	Դեկտեմբեր	Միջինտարեկան, °C
-4.0	-1.3	5.4	11.8	17.0	21.1	25.1	24.9	20.1	13.6	6.2	-0.9	11.6

Աղյուսակ 2.2. Օդի միջին նվազագույն ամսական և տարեկան ջերմաստիճանները, C

Հունվար	Փետրվար	Մարտ	Ապրիլ	Մայիս	Հունիս	Հուլիս	Օգոստոս	Սեպտեմբեր	Հոկտեմբեր	Նոյեմբեր	Դեկտեմբեր	Միջինտարեկան, °C
-7.9	-5.7	-0.3	5.6	10.1	13.5	17.3	16.9	12.2	7.0	1.4	-4.4	5.5

Աղյուսակ 2.3. Օդի միջին առավելագույն ամսական և տարեկան ջերմաստիճանները, C

Հունվար	Փետրվար	Մարտ	Ապրիլ	Մայիս	Հունիս	Հուլիս	Օգոստոս	Սեպտեմբեր	Հոկտեմբեր	Նոյեմբեր	Դեկտեմբեր	Միջինտարեկան, °C
0.7	3.8	11.3	18.5	24.0	28.6	32.5	32.4	28.0	21.0	12.3	3.9	18.1

Տարածքին բնորոշ են լեռնահովտային քամիները, որոնք հատկապես արտահայտված են ամռանը: Քամու գերակայող ուղղությունը հյուսիս-արևելյանն է: Ձմռան ամիսներին հաճախակի են թույլ քամիներով եղանակները:

Աղյուսակ 2.4. Քամիների միջին ամսական արագությունը, մմ

Հունվար	Փետրվար	Մարտ	Ապրիլ	Մայիս	Հունիս	Հուլիս	Օգոստոս	Սեպտեմբեր	Հոկտեմբեր	Նոյեմբեր	Դեկտեմբեր
0.8	1.3	1.7	1.9	1.8	2.3	2.9	2.4	1.6	1.0	0.8	0.6

2.3. Օդային ավազան

Երևան քաղաքի մթնոլորտային օդի աղտոտվածությունը վերահսկվում է ՀՀ շրջակա միջավայրի նախարարության «Հիդրոօդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն» ՊՈԱԿ (Էկոմոնիթորինգ) կողմից:

Ներկայումս Հայաստանի Հանրապետությունում Էկոմոնիթորինգի կողմից մթնոլորտային օդի աղտոտվածության դիտարկումներն իրականացվում են հիբրիդային դիտացանցի միջոցով: Այն բաղկացած է 16 հիմնական անշարժ՝ ակտիվ նմուշառման և ավտոմատ դիտարկումների դիտակայանից, որտեղ դիտարկումներն իրականացվում են ամենօրյա կտրվածքով և 211 շարժական՝ պասիվ նմուշառման դիտակետից, որտեղ իրականացվում են շաբաթական դիտարկումներ: ՀՀ և միջազգային պահանջների համաձայն անշարժ դիտակայաններում կատարվում է հիմնական աղտոտող նյութերի՝ ծծմբի երկօքսիդի, ազոտի օքսիդների, ածխածնի մոնօքսիդի, փոշու և գետնամերձ օզոնի

(որպես երկրորդային աղտոտիչ) մոնիթորինգ, իսկ շարժական դիտակետերում՝ ծծմբի երկօքսիդի և ազոտի երկօքսիդի մոնիթորինգ: Օդի որակի գնահատումը կատարվում է համաձայն ՀՀ կառավարության 2006 թվականի փետրվարի 2-ի N 160-Ն որոշման:

Ըստ Էկոմոնիթորինգի պաշտոնական կայքում առկա տեղեկատվության (վերջին տարեկան ամփոփաթիր՝ 2019 թվականի համար) Երևան քաղաքի N°1, N°2, N°7, N°8, N°18 դիտակայաններում ակտիվ նմուշառման եղանակով կատարվել են մթնոլորտային օդի դիտարկումներ: Վերցվել է օդի 6975 փորձանմուշ, որոնցում որոշվել են փոշու, ծծմբի երկօքսիդի, ազոտի երկօքսիդի և գետնամերձ օզոնի պարունակությունները: Փոշու որոշ փորձանմուշներում որոշվել են մետաղների պարունակությունը, որոնց ամսական և տարեկան միջին կոնցենտրացիաները բերված են գրաֆիկների տեսքով: 2019թ. քաղաքի մթնոլորտի աղտոտվածությունը (ըստ մթնոլորտն աղտոտող 4 նյութերի) միջինից ցածր մակարդակի է՝ մթնոլորտի աղտոտվածության ցուցանիշը (ՄԱՑ) 1.54 է (փոշի՝ 0.85, ծծմբի երկօքսիդ՝ 0.35, ազոտի երկօքսիդ՝ 0.28, գետնամերձ օզոն՝ 0.06): Վերջին 5 տարիների ընթացքում դիտվել է ծծմբի երկօքսիդի, ազոտի երկօքսիդի և գետնամերձ օզոնի կոնցենտրացիաների նվազման, իսկ փոշու՝ աճման տեղեկն (աղյուսակ 3.1.2): Պասիվ նմուշառիչներով մթնոլորտային օդի դիտարկումներ կատարվել են քաղաքի 42 դիտակետերում, վերցվել է օդի 4098 փորձանմուշ: Երևան քաղաքի մթնոլորտում նյութերի տարեկան միջին կոնցենտրացիաները չեն գերազանցել համապատասխան ՍԹԿ-ները:

Աղյուսակ 2.5. Երևան քաղաքի մթնոլորտային օդի դիտարկումների արդյունքները

N°	Որոշվող միացություն	Միջին տարեկան կոնցենտրացիա, մգ/մ ³	ՍԹԿ միջին օրական, մգ/մ ³
1	Ծծմբի երկօքսիդ	0.017	0.05
2	Ազոտի երկօքսիդ	0.015	0.04
3	Փոշի	0.127	0.15
4	Գետնամերձ օզոն	0.005	0.03

2.4. Ջրային ռեսուրսներ

ՀՀ տարածքում ջրային ռեսուրսների ֆոնային աղտոտվածությունը նույնպես վերահսկվում է Էկոմոնիթորինգի կողմից:

Երևանի տարածքում հիմնական ջրային ռեսուրս է հանդիսանում Հրազդան գետը իր Գետառ վտակով և Երևանյան լիճը:

Ըստ Էկոմոնիթորինգի պաշտոնական կայքում առկա վերջին տեղեկատվության, Հրազդան գետի ջրի որակը Արզնի ՀԷԿ-ից ներքև, Երևանից ներքև՝ Դարբնիկ գյուղի մոտ,

Հրագրան գետի գետաբերանի և Գեղանիստ գյուղի մոտ հատվածներում 2020 թվականի 4-րդ եռամսյակի ընթացքում գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս): Գետառ գետի ջրի որակը գետաբերանի հատվածում երեք ամիսների ընթացքում գնահատվել է նույնպես «վատ» (5-րդ դաս):

Նախատեսվող գործունեության տարածքի ուղիղ գծով հեռավորությունը Հրագրան գետի մոտակա հատվածից կազմում է 0.8 կմ:

2.5. Հողային ռեսուրսներ

Դիտարկվող տարածքում հողերի ձևավորման պրոցեսն ընթանում է հրաբխային ապարների՝ բազալտների, տուֆերի, հողմահարման նյութերի վրա: Նրանց վրա ձևավորվում են բաց գորշագույն հողեր: Հողերը հիմնականում ունեն կավավազային կամ ավազակավային մեխանիկական կազմ:

Չոր կլիման և աղքատ բուսական ծածկը պայմանավորում են հողային պրոֆիլի բաժանվածությունը հորիզոնների և օրգանական նյութերով թույլ հագեցվածությունը: Նույնիսկ հողի ամենավերին հորիզոններում թույլ հիմնային ռեակցիայի պայմաններում հումուսի քանակը այդպիսի հողերում 1 %-ից չի անցնում:

Ամռանը հողի մակերևույթը սովորաբար տաքանում է մինչև 50°C, իսկ առանձին դեպքերում՝ մինչև 54°C: Ձմռանը սառչում է միջին հաշվով 2-3 սմ խորությամբ, առանձին տարիներին կարող է սառել մինչև 35սմ: Ամռանը հողն ուժեղ չորանում է և ճաքճքում: Այսպիսի պայմաններում բույսերի աճեցնելն առանց արհեստական ոռոգման գործնականորեն անհնար է:

Համաձայն Երևանի գլխավոր հատակագծի, քաղաքի տարածքը աղտոտված է ծանր մետաղներով և մասամբ՝ ռադիոնուկլիդներով: Ըստ ծանր մետաղներով աղտոտվածության, քաղաքի տարածքը ներկայումս վերագրվում է միջին աղտոտվածության տարածքներին: Սակայն քաղաքի տարածքում առանձնանում են նաև ուժեղ աղտոտված տարածքներ:

Անմիջապես նախատեսվող տարածքը կառուցապատված է բժշկական հաստատությունների մասնաշենքերով, կամ ասֆալտապատ է, առկա է նաև կանաչ գոտի:

2.6. Սոցիալ-տնտեսական պայմանները

Ներկայացվող գործունեության ազդակիր համայնք է հանդիսանում Երևան քաղաքը:

Երևանի¹ տարածքը կազմում է 223 քկմ, բնակչությունը՝ 1075.1 հազ. մարդ:

Երևանը գտնվում է Արարատյան դաշտավայրի հյուսիսարևելյան մասում, Հրազդան գետի երկու ափերին՝ ծովի մակերևույթից 900-1200 մետր բարձրության վրա:

Քաղաքի կլիման խիստ ցամաքային է՝ շոգ ու չոր ամառ և համեմատաբար խստաշունչ ձմեռ:

Երևանը վարչական սահմանով հարում է Արարատի, Արմավիրի, Արագածոտնի և Կոտայքի մարզերին:

Երևանը բաժանված է 12 վարչական շրջանների՝ Աջափնյակ, Ավան, Արաբկիր, Դավթաշեն, Էրեբունի, Կենտրոն, Մալաթիա-Սեբաստիա, Նոր Նորք, Նորք-Մարաշ, Նուբարաշեն, Շենգավիթ և Քանաքեռ-Զեյթուն:

Երևանը հանրապետության ամենախոշոր տնտեսական կենտրոնն է: Երևանի արդյունաբերության հիմնական ճյուղերն են սննդամթերքի, ներառյալ խմիչքների, արտադրությունը, քիմիական և մետաղագործական արդյունաբերությունը:

Բեռնաուղևորափոխադրումներն իրականացվում են ավտոմոբիլային տրանսպորտով և էլեկտրատրանսպորտով (քաղաքում գործում է երկաթուղային կայարան և օդանավակայան, որոնք ապահովում են կապն արտաքին աշխարհի հետ):

Երևանում են գտնվում ՀՀ Ազգային ժողովն ու ՀՀ կառավարությունը, ՀՀ բոլոր նախարարություններն ու հիմնական գերատեսչությունները, հասարակական և այլ կազմակերպությունների, տարբեր միությունների, հիմնադրամների, հանձնաժողովների, դատաիրավական մարմինների, դրամատոների ու սակարանների (բորսաների) ճնշող մեծամասնությունը, զանգվածային լրատվամիջոցների մեծ մասը:

Մայրաքաղաքում են գործում ՀՀ-ում միջազգային (միջկառավարական, միջպետական) և այլ կազմակերպությունների ներկայացուցչությունների գրասենյակները:

Աջափնյակ վարչական շրջանն ընդհանուր սահմաններ ունի Արաբկիր, Դավթաշեն, Կենտրոն, Մալաթիա-Սեբաստիա վարչական շրջանների հետ: Արտաքին սահմանագծով հարում է Արմավիրի, Արագածոտնի և Կոտայքի մարզերին:

Տարածքը՝ կազմում է 2582 հա

Բնակչությունը՝ 109 600 մարդ:

¹ Երևանի քաղաքապետարանի պաշտոնական կայք

3. ՆԱԽԱՏԵՍՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ

3.1. Վնասագերծման ենթակա թափոնների բնութագրերը

Բժշկական թափոնները, կազմակերպություններում պացիենտների հետազոտության, բուժման, բուժկանխարգելիչ աշխատանքների կամ գիտական հետազոտությունների արդյունքում առաջացած թափոններ են, որոնք բաժանվում են՝

1) վարակիչ թափոնների, որոնք իրենց հերթին դասակարգվում են՝

ա. միկրոկենսաբանական թափոններ

բ. ախտաբանաանատոմիական թափոններ

գ. կենսաբանական հեղուկներ

դ. սրածայր թափոններ

2) քիմիական թափոններ - ախտորոշիչ և օգտագործման ոչ ենթակա քիմիական նյութեր, ինչպես նաև մաքրման, ախտահանման և այլ գործընթացների ընթացքում առաջացող նյութեր, որոնք ունեն թունավոր, քայքայիչ, դյուրավառ հատկություններ

3) դեղագործական թափոններ - ժամկետանց և օգտագործման համար ոչ պիտանի դեղեր, պատվաստանյութեր, շիճուկներ և դեղագործական այլ ապրանքներ:

Նշված թափոնները դասվում են վտանգավոր թափոնների շարքին, ուստի դրանց վնասագերծման գործունեությամբ զբաղվելը ենթակա է լիցենզավորման, որն իրականացնում է ՀՀ կառավարությունը՝ փորձաքննական եզրակացության հիման վրա:

Նախատեսվող բժշկական թափոնների վնասագերծման գործունեությունն ունի իր կարևորությունը՝ ինչպես բնապահպանական, այնպես էլ առողջապահական տեսանկյունից, քանի որ վերջինիս իրականացումը կարող է նպաստել վտանգավոր թափոնների հեռացման և տեղադրման հետ կապված շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության և մարդու առողջության հետ կապված հիմնախնդիրների լուծմանը:

«Արմենիա» ՀԲԿ ՓԲԸ գործունեության ընթացքում առաջանում են վերը նշված բժշկական/կլինիկական թափոնները, որոնց համար, համաձայն գործող օրենսդրության պահանջների, մշակվել և սահմանված կարգով հաստատվել են թափոնների անձնագրեր: Ըստ այդ անձնագրերի կազմակերպությունում առաջանում են հետևյալ թափոնատեսակները.

Աղյուսակ 3.1. Առաջացող թափոնների տեսակները և քանակները

№	Թափոնատեսակի անվանումը	Ծածկագիրը ²	Տարեկան քանակը, տ/տարի
1	Գործածված միանվագ ներարկիչներ	9701080013053	0.5
2	Այլ լաբորատոր թափոններ և քիմիական նյութերի մնացորդներ	5930190001014	3.52
3	Մարմնի և ներքին օրգանների մասեր	9701030001054	1.2
4	Կազմակերպությունների կենցաղային տարածքներից առաջացած չտեսակավորված աղբ /բացառությամբ խոշոր եզրաչափերի/	9120040001004	8.0
5	Դեղագործական և անասնաբուժական պատրաստուկներ, դեղամիջոցներ, դեղագործական ապրանքներ, այդ թվում աերոզոլներ՝ փչացած, ժամկետանց, ոչ պիտանի կամ չնույնականացված մնացորդներ և փոշի	9703010013014	2.89
6	Այլ թափոններ, որոնց հավաքումն ու ոչնչացումը իրականացվում է հատուկ պահանջներին համապատասխան վարակների առաջացումը կանխելու նպատակով	9701090001054	2.35
7	Բժշկական ասեղներ՝ փչացած կամ օգտագործված	9701070001054	0.4
8	Փողակներ, սուր առարկաներ (նշտար, հերձադանակ)	9701050001994	2.36
7	Բժշկական թափոններ, որոնք առաջանում են առողջապահական ծառայությունների արդյունքում /ախտորոշում, կանխարգելում, բուժում, ծննդաբերություն/	9701060001054	1.2
10	Վտանգ ներկայացնող բժշկական թափոններ /վարակիչ/	9701010001053	0.5
11	Յուղոտված լաթեր	5820060001014	1.53

3.2. Քննարկվող տեխնիկական և տեխնոլոգիական լուծումները

Ներկայում կլինիկական թափոնների վնասագերծման համար ոլորտում կիրառվում են երկու հիմնական եղանակ՝ ջերմային ախտահանում և այրում: Կիրառվում են նաև

² Թափոնատեսակների անվանումը և ծածկագիրը տրվում են ըստ ՀՀ բնապահպանության /ներկայում՝ շրջակա միջավայրի/ նախարարի 25.12.2006թ. N 430-Ն հրամանի Հավելված 1-ի:

թաղում, քիմիական վերափոխում և այլ եղանակներ, սակայն դրանք ունեն սահմանափակ տարածում:

Վերլուծելով առաջացող թափոնների կազմը և քանակները «Արմենիա» ՀԲԿ ՓԲԸ տնօրինությունը նպատահարմար է համարում կիրառել վերը նշված երկու եղանակները.

- Այրում
- Ախտահանում:

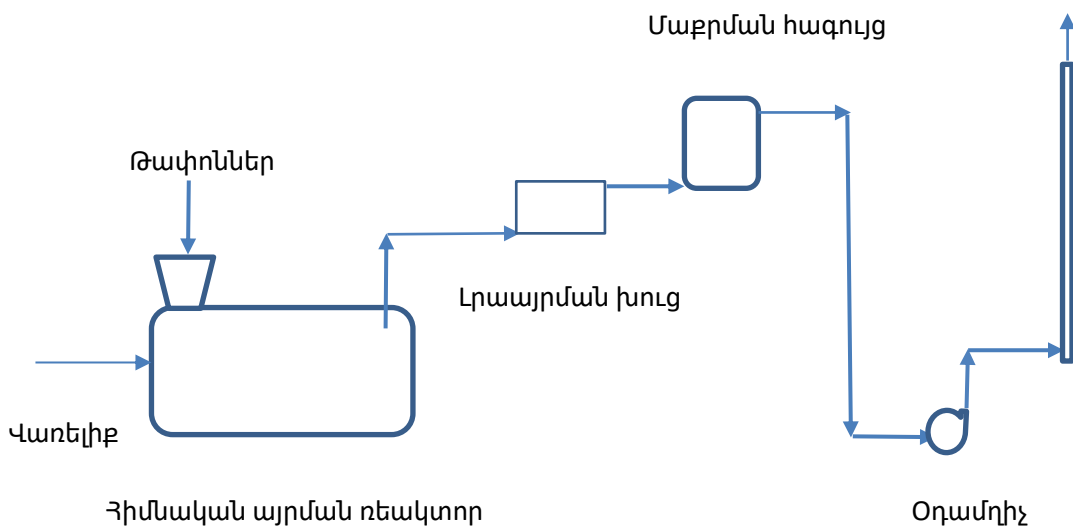
Կլինիկական թափոնների այն մասը, որը հիմնականում բաղկացած է օրգանական միացություններից կայրվի, մնացած թափոնները կախտահանվեն, կենթարկվեն մեխանիկական վերամշակման և կտեղափոխվեն Երևանի քաղաքապետարանի կողմից հատկացված աղբավայր:

3.2.1. Թափոնների ջերմային ոչնչացման կայանք

Հիմք ընդունելով ՀՀ գործող օրենսդրական և ենթօրենսդրական ակտերի և ԵՄ դիրեկտիվների պահանջները նախատեսվում է գնել ջերմային ոչնչացման կայանք /կիզարան/, որը կհամապատասխանի հետևյալ տեխնոլոգիական լուծումների.

- Հիմնական այրման հանգույց, որի ռեակտորային խցում կապահովվի կայուն 850°C ջերմաստիճան
- Լրաայրման խուց, որում կապահովվի $1200 - 1300^{\circ}\text{C}$ ջերմաստիճան
- Ծխագազերի մաքրման և հեռացման հանգույց:

Նախատեսվող կայանքի սկզբունքային տեխնոլոգիական սխեման կլինի հետևյալը.

Նկար 2. Կիզարանի սկզբունքային սխեմա

Որպես վառելիք նախատեսվում է օգտագործել բնական գազ:

Այրման կայանքը նախատեսվում է տեղադրել բժկական կենտրոնի դիակլիզարանի մասնաշենքում, որն ապահովված է բոլոր անհրաժեշտ պայմաններով:

Կլինիկական թափոնների այրման արդյունքում առաջանում է չոր մնացորդ /մոխիր/, որն ըստ ոլորտում կիրառվող կայանքների տեխնիկական անձնագրերի անվտանգ է, քանի որ ենթարկվում է բարձր ջերմային ազդեցության, և կարող է տեղափոխվել ընդհանուր բնույթի աղբավայրեր:

3.2.2. Կլինիկական թափոնների ախտահանման հանգույց /սարք/

Կլինիկական թափոնների ախտահանման համար նախատեսվում է օգտագործել ՌԴ «Фармстандарт-Медтехника» կազմակերպության արտադրության СМО-75 սարքը կամ համարժեք այլ սարքեր:

Նկար 3. СМО-75 սարքի պատկերը

СМО-75 սարքում ախտահանումը իրականացվում է ֆիզիկական եղանակով՝ հազեցած շոգու միջոցով: Գործընթացը կատարվում է ըստ ՌԴ СанПиН 2.1.7.2790-10՝ «Санитарно-эпидемиологические требования к обращению с медицинскими отходами» սանդարտի պահանջների:

Սարքում ախտահանվում են հետևյալ թափոնատեսակները.

- ներարկիչներ,
- հերձադանակներ և սկարիֆիկատորներ
- պոլիմերային և ռետինե կատերերներ, զոնդեր, կապեր
- արյան և լուծույթների ներակրման համակարգեր
- բամբակյա գնդեր, բինտեր, անձեռոցիկներ, ուրակապեր,
- տարբեր տեքստիլ իրեր
- պլաստիկ նյութեր

Աղտահանման ռեժիմը.

132°C – 60 րոպե,

120°C – 90 րոպե:

Վարակիչ թափոնի պատշաճ վնասագերծման արդյունքում առաջացած թափոնը հեռացվում է որպես կենցաղային թափոն («ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԹԱՓՈՆՆԵՐԻ ԳՈՐԾԱԾՈՒԹՅԱՆԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՎՈՂ ՀԻԳԻԵՆԻԿ ԵՎ ՀԱԿԱՀԱՄԱՃԱՐԱԿԱՑԻՆ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐ» N 2.1.3-3 ՍԱՆԻՏԱՐԱԿԱՆ ԿԱՆՈՆՆԵՐԸ ԵՎ ՆՈՐՄԵՐ»-ի 5-գլխի 40-րդ կետ):

Ներկայում «Արմենիա» ՀԲԿ ՓԲԸ տնօրինությունը բանակցություններ է վարում վերը բերված պահանջներին համապատասխանող սարքավորումներ արտադրողների հետ գնման պայմանների վերաբերյալ:

3.3. Պլանային արտադրողականությունը

«Արմենիա» բժշկական կենտրոնի գործունեության արդյունքում առաջանում են 16.45 տ/տարի կլինիկական և մասնագիտական թափոններ /բացառությամբ կենցաղային թափոնների/:

Այս թափոնների մի մասը՝ համապատասխան 3.2.2. ենթակետում բերված ցանկի, նպատակահարմար կլինի ախտահանել: Մնացած մասը պատք է այրվի:

Բոլոր դեպքերում ընտրվող կայանքների և սարքերի արտադրողականությունը պետք է լինի ներկայում առաջացող թափոնների քանակից ավելի՝ հաշվի առնելով նաև կենտրոնի հետագա զարգացման հեռանկարները:

Այսպիսով՝

- այրման կայանքի արտադրողականությունը պետք է լինի ոչ պակաս քան 15 տ/տարի,
- ախտահանման հանգույցի արտադրողականությունը պետք է լինի ոչ պակաս, քան 20 տ/տարի:

3.4. Նյութերի և բնառեսուրսների օգտագործումը

Նյութերից և բնառեսուրսների կօգտագործվի ջուր՝ ախտահանման համար շոգու արտադրության նպատակով, և բնական գազ՝ այրման կայանքի խցերում անհրաժեշտ ջերմաստիճան ապահովելու համար:

Ջրի և բնական գազի քանակները կհաշվարկվեն կայանքի և սարքավորումների ընտրությունից հետո, դրանց տեխնիկական բնութագրերի հիման վրա:

3. ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ՀՆԱՐԱՎՈՐ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՎՆԱՍԱԿԱՐ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԲԱՑԱՌՄԱՆԸ, ՆՎԱԶԵՑՄԱՆՆ ՈՒ ՓՈԽՀԱՏՈՒՑՄԱՆՆ ՈՒՂՂՎԱԾ ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ԾՐԱԳԻՐ

3.1. Ռիսկերի գնահատում

Բժշկական թափոնների սխալ գործածությունը կարող է ուղղակի կամ անուղղակի բացասական ազդեցություն ունենալ հիվանդների, առողջապահության համակարգի աշխատողների և շրջակա միջավայրի վրա: Վտանգավոր բժշկական թափոնները վտանգ են սպառնում հանրային առողջության անվտանգությանն այն դեպքում, երբ մարդիկ, այդ թվում երեխաները, շփվում են չմշակված թափոնների հետ:

Կլինիկական թափոնների վնասազերծման բնապահպանական ռիսկերը հիմնականում պայմանավորված են թափոնների այրման արդյունքում առաջացող վնասակար նյութերի արտանետումներով:

3.2. Կլինիկական թափոնների հետ վարման և դրանց գործածության ընդունված կարգը

Առողջապահական և այլ կազմակերպությունների և անհատ ձեռնարկատերերի գործունեության ընթացքում առաջացած վտանգավոր բժշկական թափոնների (բացառությամբ՝ բժշկական ռադիոակտիվ թափոնների) անվտանգ գործածությունը, գոյացման կանխարգելումը, հավաքումը, ժամանակավոր պահումը, վնասազերծումը,

ոչնչացումը, փոխադրումը և թաղումը կարգավորվում են ՀՀ ԱՌՈՂԶԱՊԱՀՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐԻ «ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԹԱՓՈՆՆԵՐԻ ԳՈՐԾԱԾՈՒԹՅԱՆԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՎՈՂ ՀԻՖԻԵՆԻԿ ԵՎ ՀԱԿԱՀԱՄԱՃԱՐԱԿԱՅԻՆ ՊԱՀԱՆՁՆԵՐ» N 2.1.3-3 ՍԱՆԻՏԱՐԱԿԱՆ ԿԱՆՈՆՆԵՐԸ ԵՎ ՆՈՐՄԵՐԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ ՀՐԱՄԱՆՈՎ: Կազմակերպությունների անձնակազմերին ներկայացվող ընդհանուր պահանջները կարգավորվում են նշված հրամանով հաստատված հավելվածներով /Վարակիչ բժշկական թափոնների ախտահանման/վարակազերծման եղանակը և պայմանները կարգավորվում են նշված հրամանի հավելված 2-ի համաձայն/:

Վերամշակման ենթակա թափոնների տեսակները և քանակը սահմանվում են կազմակերպության բժշկական թափոնների գործածության Ակտով, որով կարգավորվում են բժշկական թափոնների գործածության՝ ներառյալ դրանց ըստ տեսակի առանձնացման, տարողությունների և բեռնարկերի մեջ տեղադրման, մեկուսացման, տեղափոխման և ընդունման, վնասազերծման և վարակազերծման բոլոր փուլերի իրականացումը նկարագրող ընթացակարգերը, դրանց կատարման ժամանակացույցը, վնասազերծման արդյունքում ստացված թափոնի հեռացման, թաղման և/կամ հետագա օգտագործման կարգը: Վերամշակման նպատակով բժշկական թափոններն այլ կազմակերպություններին պետք է տրամադրվեն այնպես, որպեսզի բացառվի դրանց կրկնակի օգտագործումը բժշկական նպատակներով: Արգելվում է բժշկական թափոնների բեռնաթափումը բաց աղբավայրերի մակերեսներին:

Բժշկական թափոնների գործածությունը կարգավորելու և դրա հետ կապված մարդու առողջության անվտանգության պահանջները ապահովելու նպատակով գործող սանիտարական կանոնների պահանջների հիման վրա յուրաքանչյուր կազմակերպության տնօրեն ընդունում է բժշկական թափոնների անվտանգ գործածությունը կարգավորող գործողությունների իրավական ակտ (այսուհետ՝ Ակտ): Բժշկական թափոնների գործածության ակտը իրենից ներկայացնում է փաստաթուղթ, որը նկարագրում է կազմակերպության գործառույթները՝ թափոնների գոյացումից մինչև հեռացում:

3.3. Բժշկական թափոնների հավաքմանը, ժամանակավոր պահմամը ներկայացվող պահանջներ

Շրջակա միջավայրի վրա, հիվանդների և առողջապահության համակարգի աշխատողների վրա ուղղակի կամ անուղղակի բացասական ազդեցությունները կանխարգելելու նպատակով բժշկական թափոնների գործածության համար կարևոր են հետևյալ պահանջների իրականացումը:

1. Բժշկական թափոնները հավաքվում (տարանջատվում) և պահվում են առանձին՝ ըստ տեսակների՝ բացառելով դրանց միմյանց խառնվելը:

2. Բժշկական թափոնները՝ բացառությամբ վարակիչ միկրոկենսաբանական թափոնների և միկրոկենսաբանական հեղուկների, դրանց գոյացման վայրում անմիջապես առանձնացվում են և տեղադրվում դրանց հավաքման համար հատուկ տեղադրված և «Բժշկական վտանգավոր թափոններ» մակնշումը կրող տարողությունների մեջ:

3. Բժշկական թափոնները՝ բացառությամբ սրածայր թափոնների և կենսաբանական հեղուկների, դրանց գոյացման տեղում տեղադրվում են դիմացկուն, անթափանց, կողքերից և հատակից արտահոսք չունեցող մեկանգամյա օգտագործման պոլիէթիլենային տոպրակներում և (կամ) մեկանգամյա կամ բազմակի օգտագործման կարծր տարողությունների մեջ:

4. Բոլոր տեսակի բժշկական թափոնները տարողությունների մեջ տեղադրվելուց հետո հերմետիկորեն փակվում են, իսկ ախտաբանաանատոմիական, միկրոկենսաբանական, սրածայր և քիմիական թափոնները նաև կնքվում, լրացվում պիտակ՝ դրա վրա նշելով տեղադրված բժշկական թափոնի տեսակը, դրա՝ տարողությունում տեղավորելու կոնկրետ ժամը, օրը, ամիսը, տարեթիվը, իր անունը և ազգանունը, ինչպես նաև կազմակերպության անվանումը:

5. Լրացված պիտակը ամրացվում է տարողությանը, որն անմիջապես տեղափոխվում է բժշկական թափոնների ժամանակավոր պահման հատուկ տարածք:

6. Փակված տարողությունները կարող են բացվել միայն բժշկական թափոնների վնասազերծման նպատակով:

7. Բեռնարկղերի մեջ տեղադրված բժշկական թափոնների ժամանակավոր պահման համար կազմակերպությունում առանձնացվում է հատուկ տարածք:

8. Ժամանակավոր պահման հատուկ տարածքը պետք է՝ պաշտպանված լինի մթնոլորտային տեղումներից և այլ գործոնների ուղղակի ազդեցությունից՝ քամի, արևի ճառագայթներ և այլն.

9. Տարածքը պետք է ախտահանվի պարբերաբար և ապահովված լինի ջրի ծորակներով և ջրահեռացման ցանցով, պատերն ու առաստաղն ունենան անջրաթափանց ծածկույթ, տարածքի դռները ապահովեն բժշկական թափոնների բեռնարկղերն ավտոտրանսպորտի միջոցով տեղափոխելու հնարավորությունը:

10. Պետք է բացառվի կենդանիների, այդ թվում՝ միջատների և կրծողների շփումը բժշկական թափոնների հետ, ինչը ապահովելու համար պարբերաբար իրականացվում է միջատասպան (դեզինսեկցիա) և կրծողասպան (դեռատիզացիա) միջոցառումներ.

12. Ժամանակավոր պահման հատուկ տարածք կարող են մուտք գործել միայն բժշկական թափոնը հավաքելու, տեղադրելու, փակելու և տեղափոխելու պարտականություն ունեցող աշխատողները:

Բժշկական թափոնների գործածության Ծրագրով սահմանված ժամանակացույցի կատարման նպատակով յուրաքանչյուր կազմակերպություն վարում է հատուկ մատյաններ՝ բժշկական թափոնի գոյացման տեղում և ժամանակավոր պահման հատուկ տարածքում:

3.4. Թափոնների այրման գործընթացի ռիսկերի նվազեցմանն ուղղված միջոցառումների ծրագիր

Համաշխարհային փորձի ուսումնասիրությունը ցույց է տալիս, որ առավել տարածված վնասագերծման եղանակը թափոնների ջերմային ոչնչացումն է: Ժամանակակից կիզարանները թույլ են տալիս գործնականում ամբողջությամբ վնասագերծել կլինիկական թափոնները բարձր ջերմաստիճանային պայմաններում: Սակայն այդ գործընթացը ապահով կերպով կազմակերպելու համար անհրաժեշտ է իրականացնել մի շարք մեղմեղ միջոցառումներ:

3.4.1. Մթնոլորտային օդ

Ազդեցությունները նվազեցնելու համար կարևոր են հետևյալ միջոցառումների կատարումը.

- ապահովել այրման ռեժիմը և անհրաժեշտ ջերմաստիճանը ինչպես հիմնական, այնպես էլ երկրորդային խցում,
- պարբերաբար իրականացնել կայանքի պրոֆիլակտիկ ստուգում և ավտոմատ սարքերի կարգաբերում
- կայանքի սպասարկումը և շահագործումն իրականացնել միայն հատուկ պատրաստված անձնակազմի կողմից,
- իրականացնել օդային ավազանի մոնիթորինգ՝ ազոտի և ծծմբի երկօքսիդների, ածխածնի օքսիդի, ածխաջրածինների և պինդ մասնիկների արտանետումները վերահսկելու և կանխելու նպատակով:

3.4.2. Ջրային ռեսուրսներ

- թափոնների պահեստավորումն իրականացնել այնպես, որպեսզի բացառվի դրանց շփումը անձրևաջրերի հետ,
- ջերմային ոչնչացման կայանքի մաքրումն իրականացնել չոր եղանակով, առանց ջրի օգտագործման:

3.4.3. Հողային ռեսուրսներ

- Բեռնարկղերի մեջ տեղադրված բժշկական թափոնների ժամանակավոր պահման համար «Արմենիա» բժշկական կենտրոնի մասնաշենքերում առանձնացնել հատուկ տարածքներ, որոնք կունենան բետոնապատ հատակ,

- Ժամանակավոր պահման հատուկ տարածքը պետք է՝ պաշտպանված լինի մթնոլորտային տեղումներից և այլ գործոնների ուղղակի ազդեցությունից՝ քամի, արևի ճառագայթներ և այլն.

- պարբերաբար իրականացնել մերձակա տարածքների զննում:

3.5. Փոխհատուցում

Կլինիկական թափոնների վնասազերծումն ինքնին հանդիսանում է բնապահպանական միջոցառում: Միևնույն ժամանակ նախատեսված բնապահպանական միջոցառումները թույլ կտան նվազագույնի հասցնել վնասազերծման ընթացքում հավանական ռիսկերը: Այդ միջոցառումների համար նախատեսված ֆինանսական հատկացումները հանդիսանում են նաև փոխհատուցում հնարավոր վնասների համար:

Հիմնական մասնաշենքերի տեղադիրքը